

218
312

KÖNYVTÁR- ÉS INFORMÁCIÓTUDOMÁNY

Általános és elméleti kérdések

99/218

KURONEN, Timo – PEKKARINEN, Päivi: Ranganathan revisited: a review article = J.Libr.Inf.Sci. 31.vol. 1999. 1.no. 45-48.p.

Ranganathan aktualizálása: szemle

Hozáférhetőség; Könyvtartudomány története; Számítógép-hálózat; Társadalmi követelmények

A szerzők tisztelettel emlékeznek meg a neves indiai matematikus és könyvtáros, S.R. Ranganathan (1892-1972) munkásságáról, különösen a könyvtárosság öt fontos, először 1931-ben publikált alapelveiről, amelyek a könyvtartudomány öt törvényeként váltak ismertté: „A könyvek használatra valók”; „Minden olvasónak a maga könyvét”; „Minden könyvnek a maga olvasóját”; „Ne fecsérjük az olvasó idejét”; „A könyvtár növekvő szervezet”. A cikk szerint, jóllehet e törvények még ma is, a gépesített könyvtári szolgáltatások idejében is ér-

vényesek, két kiegészítő törvény azért szükségessé vált. Az első a Ranganathan ideje óta végbement technológiai fejlődéshez, különösen a távközléshez kapcsolódik, a másik pedig az egyes olvasók vagy polgárok szólási, kifejezési szabadságával kapcsolatos, amit nemcsak elvekben kellene megfogalmazni, hanem a gyakorlatban is meg kellene valósítani.

(Autoref.)

Lásd még 238

Terminológia

99/219

MEDVEDEVA, E.A.: Sovremennaâ traktovka ponâtiâ informaciâ = Naučn.Teh.Bibl. 1998. 8.no. 10-24.p.

Az információ fogalmának korszerű meghatározása

Információ; Terminológia

A Szovjetunióban/Oroszországban számos szakembert foglalkoztat az információ mibenléte és szerepe. Meglehetősen hosszú a névsora azoknak, akik különféle meghatározásokat és értelmezéseket produkáltak. Például: A.I. Barsuk, I.E. Barenbaum, E.K. Bepalova, M.G. Vohryseva, K.B. Gel'man-Vinorodov, R.S. Gilarevskij, U.S. Zubov, O.P. Korsunov, U.M. Laufer, A.I. Mihailov, V.D. Paradzanov, A.K. Rebane, N.A. Sladneva, A.V. Sokolov, K.V. Tarakanov, A.I. Cernyj. A névsort még tovább is lehetne folytatni, hiszen csak a legközismertebb „meghatározók–értelmezők” felsorolása történt meg a fentiekben.

Szerzőnk nem elégszik meg a névsorral, hanem sorra veszi azokat a definíciókat is, amelyeknek egyes

elemei közelebb visznek az információ fogalmának megértéséhez és pontos értelmű használatához. Nem utolsósorban azt fejt ki, hogy a meghatározásoknak jellemző hibája annak homályban hagyása vagy nem kellő határozottságú kijelentése: tulajdonképpen milyen típusú információ meghatározására–értelmezésére vállalkozik ez vagy az a szakember. Nevezetesen a dokumentális információ vagy a bibliográfiai információ egyfelől, másfelől a tágabb, átfogó értelmű szociális (társadalmi) információ jellemzői keverednek össze az ismertett–bírált meghatározásokban.

Ebben a helyzetben mindenekelőtt a szociális (társadalmi) információ lényegét kell tisztázni, illetve definícióba sűríteni. *Medvedeva* ezt a feladatot a következőképpen oldja meg, azaz szerinte „a szociális információ olyan lényeg, amely a szocium objektív és szubjektív valóságának különféle oldalait és szintjeit tükrözi, és ezáltal működik közre az embernek a társadalommal és a természettel való kölcsönhatásában a tér- és időbeli folyamatosság ilyen vagy olyan határai között”.

Az információval, annak különféle válfajaival kapcsolatos vizsgálódásokat természetesen tovább kell folytatni, főként a dokumentális információ elmélyült megértésének, értelmezésének és definiálásának irányában.

(Futala Tibor)

Történet

Lásd 218, 243, 269

Kutatás és fejlesztés

Lásd 264

Információszerzés

99/220

ROWBOTHAM, Julie: Librarians – architects of the future? = *Aslib Proc.* 51.vol. 1999. 2.no. 59-63.p.

A könyvtárosok – a jövő építései?

Gépi információkeresés; Információszerzés; Könyvtárosi hivatás; Számítógép-hálózat

A cikk felsorolja és kifejti annak okait, hogy a könyvtárosoknak miért kell központi szerepet vállalniuk az Internetfejlesztésben. Két terület is van, ahol a könyvtárosok tudnának a leghatékonyabban közreműködni. Az első az „információépítésben” való részvétel. Ehhez az új tudományághoz szükséges az információkereső technikák ismerete, navigációs logika, és grafikai tervezőkkel való együttműködés egy szilárd alapokon álló web-hely kifejlesztésében. A második terület a web-hely mögötti tartalomra vonatkozik, és a könyvtárosnak az adatszerkezetek kialakításában játszott szerepét érinti (data management)

(Autoref. alapján)

KÖNYVTÁR- ÉS TÁJÉKOZTATÁSÜGY

Nemzetközi könyvtárügy

99/221

The DESIRE project: Promoting and facilitating Web usage among Europe's research community = *New Rev.Inf.Net.* 4.vol. 1998. 105-126.p.

A DESIRE program: a web használatának elterjesztése és megkönnyítése az európai kutatói közösség számára

Használók képzése; Középtávú terv; Kutatás információellátása; Számítógép-hálózat

A DESIRE-projektet az Európai Unió finanszírozza a Telematikai Alkalmazási Program keretében. A

projekt eredetileg 1996 januárjától 1998 márciusáig tartott, de időközben meghosszabbították 2000-ig. Előzménye a TERENA (The Trans-European Research and Education Network Association) elnevezésű nemzetközi szervezet, amelynek a tájékoztató szolgálattal és a használókkal kapcsolatos munkacsoportja 1994-ben kezdeményezte a DESIRE-projekt elindítását, amelyben nyolc európai ország 23 intézménye vesz részt.

A projekt első fázisában (1996-1998) a munka nyolc kiemelt területen folyt:

- 1) web-források felkutatása, azaz eszközök kifejlesztése és módszerek kidolgozása a web indexelésére és katalogizálására;
- 2) a hozzáférés javítása (irányelvek nemzeti cache-ek létrehozásához),
- 3) biztonsági kérdések (adatvédelem és árképzési mechanizmusok),